

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUK O ZDROWIU

> Spotkanie „Pod Aniołami”

7 listopada 2009 roku o godz. 18.00 w kawiarni „Pod Aniołami” przy ul. Prostej w Zielonej Górze, odbyło się spotkanie z dr Edytą Bartkowiak. Dotyczyło ono pro-

mocji książki pt. *Formacje zakonne wobec problemu dzieci pozbawionych opieki w Polsce w latach 1918 - 1939*.

Prowadził je ks. dr Paweł Prüfer, Duszpasterz Akademicki i wykładowca na Uniwersytecie Zielonogórskim.

Na spotkanie przybyło wielu znakomitych gości m.in. Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Czesław Osękowski, Dziekan Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu, prof. Zbigniew Izdebski, Kierownik Zakładu Edukacji Wczesnoszkolnej i Historii Wychowania, prof. UZ Pola Kuleczka, a także Dyrektor Oficyny Wydawniczej Uniwersytetu Zielonogórskiego mgr Ryszard Błażyński. Wśród gości znaleźli się także wykładowcy UZ i wspierająca Edytę Bartkowiak - rodzina.

Małgorzata Paszkier (pracownik ZOK i Domu Kultury „Dom Harcerza”) przygotowała z młodzieżą inscenizację dotyczącą początków istnienia, idei przewodnich i celów działalności Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo.

Integralną częścią spotkania były, wygłoszone przez Autorkę promowanej książki, słowa wprowadzające do dyskusji. Podkreślano, że Kościół był organizatorem pomocy i opieki społecznej. Dr Edyta Bartkowiak przybliżyła gościom treść lektury zachęcając do jej przeczytania. Podkreśliła, że w odróżnieniu od problematyki dziejów państwowej opieki nad dzieckiem, zagadnienie udziału podmiotów kościelnych w organizowaniu działalności opiekuńczo-wychowawczej w Polsce, nie doczekało się dotąd syntetycznego opracowania. Pod tym względem publikacja dr Bartkowiak jest dziełem nowatorskim.

Ważną częścią spotkania, była prezentacja działalności pedagogiczno-opiekuńczej sióstr Szarytek. Przedstawicielki Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, s. Bogumiła Bujak i s. Józefina Wątroba, opowiedziały słuchaczom o historii i działalności ich Zgromadzenia. Znalazł się również czas na gratulacje, pytania i dyskusję wokół problemów poruszonych w książce. Spotkanie odbywało się w miłej, rodzinnej atmosferze. Całość uświetniła ciepła i nastrojowa muzyka „Studenckiego trio jazzowego”.

Izabella Cembrowicz

> Jubileuszowa sesja socjologów

27 października w kampusie B Uniwersytetu odbyła się sesja naukowa pt. *Druga dekada wolności. Socjologiczne konsekwencje i zagadki transformacji*. Spotkanie poświęcone dyskusji nad bilansem 20-lecia polskich przemian było jednocześnie okazją do świętowania jubileuszu Instytutu Socjologii, który w tym roku kończy 15 lat swojej obecności w zielonogórskim środowisku akademickim.

Przybyłych z tej okazji gości, wśród których byli należący do grona założycieli Instytutu prof. Danuta Markowska i prof. Franciszek Pastwa, powitała obecna jego dyrektor prof. Maria Zielińska. W swoim wystąpieniu przedstawiła historię narodzin i rozwoju środowiska socjologicznego w murach naszej uczelni. Pierwszym dyrektorem, powołanej w 1994 jednostki był nieżyjący już prof. Ryszard Dyoniziak, po którym funkcję tę przejął dr hab. Leszek Gołdyka. Obaj wnieśli znaczący i nadal żywo pamiętany wkład w powstanie zielonogórskiej socjologii. Gorące podziękowania, do których przyłączyli się dziekan Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu prof. Zbigniew Izdebski i prorektor ds. Jakości Kształcenia prof. Wielisława Osmańska-Furmanek, złożono wszystkim, którzy spowodowali, że przez ten krótki czas Instytut Socjologii stał się ważnym i dobrze rozpoznawalnym ośrodkiem badań socjologicznych.

Wśród największych sukcesów Instytutu przypomina organizację w Zielonej Górze XIII Ogólnopolskiego Kongresu Socjologicznego we wrześniu 2007 (1300 uczestników), cykl konferencji poświęconych problematyce transgraniczności oraz powołanie Lubuskiego Ośrodka Badań Społecznych. Instytut wypromował przez ten czas blisko 1000 absolwentów, wśród których znajduje się stale rosnące grono osób z tytułami doktorskimi.

Druga część sesji miała charakter merytoryczny. Złożyły się na nią referaty prezentujące panoramiczny przegląd społecznych konsekwencji dwudziestu lat zmian systemowych w Polsce. Wśród wystąpień znalazły się zarówno analizy o charakterze teoretyczno-metodologicznym, poświęcone dylematom badań nad transformacją (prof. Mirosław Chałubiński), jak i te diagnozujące różnorodne aspekty kondycji Polaków w jakich analizie specjalizują się pracownicy Instytutu. Omawiano m.in. tendencje zmian w strukturze społecznej (prof. Krystyna Janicka), kryzys rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce (dr Lech Szczegół), patologie polityki kadrowej w instytucjach publicznych (dr Mariusz Kwiatkowski), ikonografię nowych wzorów męskości (dr Żywia Leszkowicz-Baczyńska). Prof. H.P. Mueller przedstawił ewolucję kontrowersji wokół ważnego dla stosunków polsko-niemieckich problemu wypędzeń. Ostatni punkt spotkania stanowiło wystąpienie dokumentujące dorobek działalności Koła Naukowego Socjologów, znanego w Polsce z inicjowania form międzyuczelnianej współpracy studentów tego kierunku.

Wygłoszone podczas sesji referaty ilustrują jedynie skromną część zainteresowań kadry Instytutu Socjologii UZ i jego wkładu w badanie konsekwencji i zagadek polskich przemian. Możliwością pełniejszej ich prezentacji będzie przygotowywana na przyszły rok publikacja, w której znajdą się również teksty od lat

współpracujących z Instytutem wybitnych polskich socjologów.

Lech Szczegół

24 listopada w Instytucie Socjologii na zaproszenie zielonogórskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Socjologicznego i studenckiego Koła Naukowego Socjologów gościli dr Jerzy Kaczmarek oraz mgr Łukasz Rogowski z Pracowni Socjologii Wizualnej przy Instytucie Socjologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Zaproszeni goście przybliżyli zainteresowanym subdyscyplinę, w której się specjalizują. Dr J. Kaczmarek, w formie wykładu otwartego, omówił teoretyczne aspekty wykorzystania filmu socjologicznego, ilustrując je licznymi przykładami w postaci materiałów filmowych. Po wykładzie odbyły się warsztaty prowadzone przez mgr. Ł. Rogowskiego na temat praktycznego zastosowania wywiadu fotograficznego w socjologii.

Z tej cennej inicjatywy skorzystało zarówno środowisko studentów socjologii jak i pracowników naukowych. Nawiązane kontakty są zapowiedzią częstszych wizyt w naszym ośrodku naukowym specjalistów promujących to ciekawe podejście badawcze.

Artur Kinal

> Trzy doktoraty na piętnastolecie Instytutu Socjologii

Instytut Socjologii obchodzi w tym roku 15-lecie. Z tej okazji odbyło się kilka uroczystości. Świętowaliśmy jubileusz na różne sposoby: formalnie i nieformalnie. Ale dodatkowym i szczególnym powodem do radości

stały się obrony prac doktorskich naszych trzech koleżanek. Jest to więc rok dla Instytutu wyjątkowy nie tylko z powodu jubileuszu, ale także ze względu na obfitość postępów naukowych naszej kadry.

W maju tego roku pracę doktorską obroniła Anna Mielczarek-Żejmo, w lipcu Joanna Frątczak-Mueller, a w październiku Izabela Kaźmierczak-Katużna. Wszystkie one są absolwentkami zielonogórskiej socjologii, co dowodzi, że tutejsze środowisko naukowe się rozwija. Dobrze się więc stało, że obchody 15-lecia Instytutu zbiegły się z ważnymi momentami w karierze naukowej naszych koleżanek, których sylwetki w skrócie prezentuję poniżej.

Dr Anna Mielczarek-Żejmo ukończyła socjologię na Uniwersytecie Zielonogórskim w 2003 roku. Napisała pracę doktorską pod przewodnictwem Leszka Gołdyki i obroniła na Uniwersytecie Wrocławskim. Temat pracy: *Przemiany struktury społecznej małego miasta pogranicza polsko-niemieckiego (na przykładzie Krosna Odrzańskiego)*. Praca powstała w oparciu o bogaty materiał empiryczny. Badania wykorzystane w dysertacji, zostały zrealizowane ze środków grantu promotorskiego przyznanego w 2006 roku przez KBN.

Dr Joanna Frątczak-Mueller ukończyła socjologię w 2001 roku. Jest autorką pracy doktorskiej napisanej pod kierunkiem naukowym prof. Anny Wachowiak pt. *Rodzina polska na tle przemian polityki społecznej. Studium socjologiczne rodzin lubuskich*. W dniu 15 lipca 2009 roku na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej, która zakończyła się sukcesem, efektem stało się nadanie autorce tytułu doktora nauk humanistycznych. Warto dodać, że praca została bardzo wysoko oceniona i dr Joanna Frątczak-Mueller otrzymała za nią wyróżnienie.

Dr Izabela Kaźmierczak-Katużna napisała pracę pt. *Subiektywny a obiektywny obraz lubuskiej biedy. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej wobec własnej sytuacji życiowej*. Promotorem pracy była prof. zw. dr hab. Irena Machaj (USz). Rada Wydziału Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie zgłosiła dysertację do konkursu na najlepsze prace doktorskie w dziedzinie pracy i polityki społecznej pod patronatem Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Trzem „świeżo upieczonym” doktorom życzymy dalszych

sukcesów w ich karierze zawodowej i mamy nadzieję, że od początku po sfinalizowaniu doktoratów szybko przystąpią do przygotowywania rozpraw habilitacyjnych.

D. Bazuń

> Drugie spotkanie polskich studentów w Warszawie 22-23 październik 2009

Odbyło się już drugie spotkanie polskich studentów w ramach międzynarodowego projektu: *Innowacje Społeczno - Wychowawcze we Wspieraniu Rodzicielstwa i Walce z Wykluczeniem*. Niestety tym razem nie mogli być tam z nami Anita Dudek i Rafał Gałka studenci V roku pedagogiki, specjalności opieka i profilaktyka niedostosowania społecznego, którzy obecnie studiują we Francji w ramach programu Erasmus - dzięki dr Grażynie Gajewskiej z Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu, Zakładu Opieki, Terapii i Profilaktyki Społecznej w Zielonej Górze - koordynatorowi programu.

Spotkanie podobnie, jak poprzednie w maju, trwało dwa dni. Koordynatorem projektu w Polsce jest Pierre Klein, którego nasz Uniwersytet miał zaszczyt gościć 24 maja 2009 roku z wykładem pt.: *Prawa Człowieka, Rodzina i Walka ze Skrajnym Ubóstwem - podejście ATD w Europie* mającego miejsce w ramach Studiów Podyplomowych z Pedagogiki Opiekuńczo - Wychowawczej.

Po dotarciu do Instytutu Rozwoju Służb Społecznych, gdzie odbywało się spotkanie, przeprowadziliśmy z Klaudią zabawy integracyjne w ramach lepszego zapoznania się ze studentami z Warszawy, Kielc i Torunia.

Po dwugodzinnych zajęciach każdy ze studentów przedstawił interesujący go temat pracy w ramach innowacyjnych projektów. Pomysłów było wiele. Klaudia przedstawiała program *Mój Przyjaciel* - w ramach którego studenci należący do Naukowego Koła Pedagogiki Opiekuńczej udzielają pomocy edukacyjnej oraz wsparcia dzieciom z rodzin zastępczych. Ja natomiast, jako innowację przedstawiłam pracę asystentów rodzinnych, którzy funkcjonują w Zielonej Górze od lutego 2009 roku.

W pierwszym dniu prof. Barbara Smolińska - Theiss, która jest wykładowcą na Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie przedstawiła pojęcie innowacji

i wyróżniła jego cechy charakterystyczne, takie jak: zmiany w innowacji mają charakter jakościowy - innowacja jest nową jakością, zmiany w innowacji są systemowe, innowacja ma charakter dynamiczny, procesualny, innowacja ma charakter probabilistyczny, innowacja łączy się z pewnym prawdopodobieństwem, innowacja na ogół nie jest znana i nie jest nowa, innowacja przynosi zawsze odroczone rezultaty.

Zastanawialiśmy się wspólnie, jakie są różnice pomiędzy innowacją, modyfikacją a kreacją. Doszliśmy do wniosku, że innowacja - to nowość, modyfikacja - to coś, co się zmienia w tym, co już istnieje, a kreacja - to tworzenie czegoś od początku, tworzenie czegoś z niczego.

Zostały również wyróżnione etapy innowacji, którymi są: 1) koncepcja, 2) projekt, 3) realizacja, 4) efekty, 5) ewaluacja. Wymienione etapy mają charakter kołowy - na każdym etapie weryfikujemy to, co zrobiliśmy.

Podczas dyskusji zastanawialiśmy się, jak traktowane są innowacje przez społeczeństwo, czy są one akceptowane. Ustaliliśmy, że ludzie odczuwają strach, obawę, opór przed jakimikolwiek zmianami. Zwłaszcza, że nie ma gwarancji, iż te zmiany się sprawdzą i dadzą pozytywne skutki.

W dalszej części spotkania próbowaliśmy ustalić skąd biorą się źródła i siły innowacji? Prof Barbara Theiss przedstawiła następujące koncepcje: innowacje zapisane są w genach - główna rola czynników dziedzicznych, to biografia decyduje o innowacji - wychowanie do zmiany, według Florida innowacje wyrastają ze środowiska, innowacje biorą się z systemu społeczno - politycznego, innowacje biorą się z modeli kulturowo - edukacyjnych - np. wychowanie do posłuszeństwa rodzicom.

Natomiast tym, co wspiera innowacje jest wiedza o: sobie, dziecku i otaczającym świecie. Po dniu pełnym wrażeń studenci z Warszawy przygotowali dla wszystkich wspólną zabawę na kręgielni.

W kolejnym dniu odbyło się spotkanie z Edwardem Orpiakiem, terapeutą rodzinnym pracującym w Federacji na Rzecz Reintegracji Społecznej. Był on przez długi czas pracownikiem socjalnym i przedstawił swoją pracę. Przede wszystkim skupił się na określeniu specyfiki klienta, który potrzebuje pomocy oraz na cechach jakie powinien mieć prawdziwy „pomagacz”, którymi są: życzliwość, zaufanie, efektywność świadczonej pomocy, szacunek, odpowiedzialność za pomoc. Na koniec podkreślił, że praca socjalna jest środkiem do odbudowania poczucia własnej wartości. Ważne jest to, jak coś robimy, a nie co robimy.

Na zakończenie dwudniowego spotkania zastanawialiśmy się nad tym, jak przygotować się do seminarium w listopadzie oraz jak przyjąć niemieckich i francuskich studentów. Ustaliliśmy, że wspólnymi siłami na pewno wszystko się uda!

Sylvia Bartczak, V OiPNS; Klaudia Felińska, I OiPNS MU

*Zdrowych, radosnych i szczęśliwych
Świąt Bożego Narodzenia
oraz pomyślności
w Nowym Roku 2010
Pracownikom i Studentom Uczelni życzy
Prezes i Zarząd Związku
Nauczycielstwa Polskiego
na Uniwersytecie Zielonogórskim*

Fot. źródło: www.poztywny.wrzutia.pl